

עין משפט
גור מצוה

כב:

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

מסורת הש"ס

ד א מ"י פ"ג מהלכות
אסורין תוכה ה"ל טו:
ה ב מ"י פ"ג מהלכות
אסורין תוכה ה"ל טו:
טמא לפרן קלף טור א"ה"ע
כ"ד:
ו ג מ"י פ"ג מהלכות טו סוג
שם טו"ש"ע א"ה"ע ט"י
כב ספ"ק ח:
ד א מ"י פ"ג טו"ש"ע שם
ספ"ק ח:
ח ה ו א מ"י פ"ג ה"ה
ו א סמ"ג טו"ש"ע א"ה"ע
ט"ד:

ורמינהו לוקחים טהם בהמה
מנתימא אמתני לרמי
ורמינהו מקום שנהגו למכור מוכרין אלמא לא מיישנין לרביעה
ולשני נמי דממשני הכא ועוד קשה אמאי לא שני הכא שנימא קמא
דרב דלעיל (דף יד): מקום שהמירו
למכור כו' וי"ל דהיא רומיא דמנתי
כבר מרמזה לה כפ"ק (שם)
ושינו שפיר ואע"ג דהכא נמי נמית
לשניו שנוא קמא דרב מקום
שהמירו ליקח מהם להקריב דלא
שני הכא דמדוק דהכא הא במקום
שאסרו למכור אסור ליקח אלמא
איכא דוכתא דחשדו ומקשי א"כ
כל הנך קראי דמותבי מיינהו
רבנן לר"א לקמן בשמעמין דמשמע
נהו שמונה ליקח מן העובדי כוכבים
נהמה לקרנן ולנטרן להעמידם
במקום שנהגו למכור מפני שאינם
חשודים על הרביעה ואין זה יכול
להיות דהא מיימי קראי דמנתי
ונקטן ופלטמיס דק"ל שהן חשודים
על הרביעה וגם כל אלו קרע שהם
ערכיים הם חשודים על הרביעה
דמשמע כפומן ערבי אחד לקח
שכרו ואינו רובעם. אמר
רבה היינו דאמרי אינשי
מכתבא גלגל בועי. פ"י
א' סמכתא גלגל בוע
כלומר ששט ברזל הינדוי
נוקב וקובע הצור שהוא
אבן גלגל. כן רגלא
בחבריה ידע אי רגלא
אדם המתנועע על הכסס
ופתור על גבסנין ויוצאין
ומנתי כוכביי מהכס.
דנתיי כפסמיס (ו) הוא
דרגש כו' ורגלא. ומקשי
אי הוה הא דתני רב
יחיא ארמלתא לא תרבי
כלבא ולא תישרי בר
כי בר באושפוא בשלמא
כי בר רב צניע לה
אלא כלבא נימא כיון
דנתיי בה קמי אינשי
מירתתא ולא מירעא
ליה. ומקוין כיון הכל
מה דתני שריא ליה
אומצא שפיר בה. אמרה
אמאי עבד הכי משום
אומצא שריא ליה.
ומפני מה אין מעמידין
בהמה כפומיקאית של
עובדי כוכבים ולא זכרים
אלו כו'. מפני שהעובדי
כוכבים מצויין בנות
אלו נשי חבריהן עמיים
שכא ואינו מוצאה ורביע
הבהמה. איכתי תימא אפי'
מוצאה בהמה ישראל
חביבא ליה. דאמר (בר)
(ר') יוחנן כשבא נחש
על חזה השיל בה וזהו.
ישראל שעמדו על הר
סיני פסקה וזהו. עובדי
כוכבים [אלא עמדו על
הר סיני] ולא פסקה
וזהו. וכן עופות. דא"ר
יוחנן ראיתו עובד כוכבים
שלקח אותו מן השוק
רבעה חנקה צלאה ואכלה.
וערבי אחד קרי ידן מן
השוק חקק בה כרי רביעה
רבעה צלאה ואכלה.

רובע ונרבע ומוקאס ועבד
מן הבהמה (ו) ולא כל הבהמה להוציא את הרובע והנרבע מן הבהמה
להוציא את הנרבע מן האלו (ו) להוציא את המוקאס: מוקאס. שהקלו
וחדרו לתקריבם עבודת כוכבים: נרבע. שעשהו עבודת כוכבים
וכביסה לוי: בשלמא מוקאס ונרבע.
אף ע"ג דודאי חשידי לא קשיא לן
דלם אימא דפלתיה כו': אלמא
רובע. אי חשידי ליושבו: שלם
שיעקר. נעשית עקרה הילכך לא
רבע לה אצל אדידן לא חיישי
כשעומדת בפניו: זכרים מאי
איכא למימר. ניהוש דלמא רבעה
עובד כוכבים ליכא עיקור
זכר נמי מיפסול בנרבע דהא
קרא דנרבע דמן הבהמה עולה
מכיו ועולה זכר הוא וקאמר
להוציא את הרובע ואת הנרבע:
וליושבו דלמא רבעה רובע. דהא
לאו דידיה היא ולא חס עליה:
אינוסו דיעבי כהדדי. מד בחכמיה
דאורחיה למירעבה: מירסס. רועה
מנייה דלי מיעקרה מרנש עובד
כוכבים וקא מצע ליה מנייה. א"כ
כל שעמא אחי קזי לה: מכפסא
גלגל כוע רגלא כחכמיה דיע.
מכפס שקורין גפ"ח"א וכל כחל
הוא קורע ויוסס את הגלגל שיש
כלומר השיש שהוא קשה ירח מן
המכתב לפי שהוא מפר כו וכן
רביע ובעלע מכיר בחבירו וירא
מפניו. רגלא (ו) רביע (ו) כמו (מהלכות טו) לא
רגל על לשונו וכן וירגל בעבדך
(שמואל ב יט): זכרים משקדו דלמא
לוקרנן הוילי חשדו דלמא
לרבעתיה עלה דליכא הכא עיקור
ולא כחש כשר: כיון דמיסריך.
זכר בתרה ורודפה כל עשה אס'
חזקק לו מירמתא שיניו בני אדם
בדבר אצל בנין אי מוקמינן לה
גבה לא מירמתא דלפוס שעמא הוא
דקאי גבה: לא סרבי כלבא. שמה
תמחיה ומרביענו עליה: לא חשדי
כ' כי רב באושפוא. דאבז דלעני
לא מירמתא שיוציא קול אס חבכל לו:
לעני לה. ואיכא למחש כדפרישית:
אלא כלבא. הא אמרת כיון דמורבי
בה ורודפה מירמתא האשה:
אמרי לא דמי כלבא לשאר בהמה:
דכיון דכי שדיא ליה אומצא מיסריך.
כל שעמא בתרה לא מירמתא
דכרה אי מיסריך בתרא מימר
אמרי אינשי אומצא הוא דשדיא
ליה: אומצא. אומצא כשר: נקבות
אלא נקבות מ"ע לא מייחדינן.
דקמי כדרימא כפ"ק (דף טו):
דאפילו נקבות אלל נקבות לכל

(א) תוספתא דפי"ג
(ב) גלגל טו. (ג) גלגל טו:
תוספתא דפי"ג. (ד) כ"מ
טו. (ה) גלגל טו. (ו) וירגל
קמו. וימא קמו. (ז) וירגל
א"ל. (ח) כ"ה כדפרי
טו. מוכרין. מירמין.
(י) וס"ח: מדלא אפריקין.
(יא) וירגל דגלגל אומצא בעדן גלגל
(ב) גריס כשם רבינו מהלל
וירגל כדריש וע"ע מה
שסורס על וכו'. (ג) דגריסי
נמי גריס נמי כ"ל מירמין.
(ד) וכל זה הוא להרא' בשבת
קמו. וי"ל מלא וירגלה
שבתה ותוספתא לריבא פסס
ע"ן תחדשו הלכות
וימחריסן.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומונינו
וכי כי בחבירו מוקאס
שהוא למכור בחבירו:
(ב) ד"ה רגלא וכו' וליח
לוי דבה בטמא למכור
מיינה ומנתי:

לעני רש"י

ברמ"א. סקמב. חרט.

מוסף רש"י

שלא תעקר. ששעמא
עקרה כדריש (ע"ל
טו). אין מוסרין בהמה
כ"ו. מאוס רביעה (ע"ל
טו). לא תרבי כלבא. לא
תגדל כלל שמה תקולל
עמו (ב"ב טו. א). צניע לה.
מחוק נטע הוא בעיניה
שלא יתקבל יחד עמו
יתפאל לגלגל הכר. וטו
(ע"ל). מירמתא. להיות
רבעתו. וי. בעשה
שכא נחש על חזה.
כפומן לא עשה לחסל מן
הען כ"ה אפיה דכתיב
(בראשית ג) הנחש ששאלו,
לשון שאלין (שבת סח.).

רבינו הגהאל

לוקחין בהמה לקרנן ואין
כוכבים בהמה לקרנן רובע
חוששין לא משום רובע ולא משום נרבע
ובלא משום מוקצה ולא משום נעבד
בשלמא מוקצה ונעבד אם איתא
דאקצייה ואם איתא דפלתיה לא הוה מוכין
ליה אלא רובע ונרבע לחוש (ו) אמר רב
התליפא אמר רב שילא בר אביןא משמיה
דרב עובד כוכבים חס על בהמתו שלא
תעקר התינה נקבות זכרים מאי איכא
למימר אמר רב כהנא הואיל ומכחישינן
בבשר אלא הא דתניא לוקחין בהמה
מרועה שלהן ליהוש דלמא רבעה לה רועה
שלהן מתיירא משום הפסד שכר אלא הא
דתניא (ו) אין מוסרין בהמה לרועה שלהן
לימא רועה שלהן מתיירא משום הפסד
שכרו איהו ודעיבי בהרדי מרתתי אן
דלא ידעינן בהו לא מרתתי אמר רבה
היינו דאמרי אינשי מכתבא גלגל בוע
רגלא בחבריה ידע אי הכי זכרים מנקבות
לא גיבון דחיישינן דלמא מרבעא ליה
עליה כיון דמורבי בה מרתתא אלא (ו) הא
דתני רב יוסף: ארמלתא לא תרבי כלבא
יולא תישרי בר כי רב באושפוא בשלמא
בר כי רב צניע לה אלא כלבא כיון
דמורבה בה מרתתא כיון דכי שדיא ליה
אומצא ומסריך אבתרה מימר אמרי אינשי
האי דמסריך אבתרה משום אומצא דקא
מסריך נקבות אצל נקבות מאי טעמא
לא מייחדינן אמר מר עוקבא בר חמא מפני
שהעובדי כוכבים מצויין אצל נשי חבריהן
י"פועמיים שאינו מוצאה אומצא את הבהמה
ורובעה ואיבעית אימא יאפילו מוצאה נמי
רובעה (ו) דאמר מר חביבה עליהן בהמתן
של ישראל יותר מנשותיהן (ו) דא"ר יוחנן
בשעה שבא נחש על חזה המיל בה וזהו
אי הכי ישראל נמי ישראל שעמדו על הר
סיני פסקה וזהו המתן עובדי כוכבים שלא
עמדו על הר סיני לא פסקה וזהו המתן איבעיה
להו עופות מאי יתא שמע דאמר רב יהודה
אמר שמואל משום רבי חנינא אני ראיתי
עובד כוכבים שלקח אוו מן השוק רבעה
חנקה צלאה ואכלה וא"ר ירמיה מדיפתי
אני ראיתי ערבי אחד שלקח ירך מן השוק
וחקק בה כרי רביעה רבעה צלאה ואכלה
רבינא

לכומרים והאילונו כרשי עבודת כוכבים
כלום לאין הקדש לעבודת כוכבים (לקמן מד): כדמשמע (כפ"ק)
דמרומה (ו) דמטורה גפ"ו (דף טו. א): **א** איתא דאקצייה א'
הוא מוכין ליה. לריוחא דמלתא נקטיה כלומר אפילו במקום דשכיחי דמקאזו ופלחו אין לחוש דממוזין ליה דללאו האי טעמא כפומתא לא
מיישנין דלמא מקאזו ופלחו אפריקין (ו) למכור חש רביעה ולא משום חש המוקאס ונעבד: **רגלא** בחבריה ידע. כקונטרס
גריס רגלא כד"ש לשון רגיל כמו לא רגל על לשונו (מהלכות טו) ור"ת גרס כפירוש הערוך (ו) דגלא דל"ת לשון שקדן שכן מתרגס (מש"ל
טו) כמשפט לא ימעל פיו לא ירגל פומיה וה"ק שקדן בחבירו מכיר וכן ההוא דפ' כמה אשה (שנת כג). שני תלמידי חכמים המדגינן
זה לזה כהכלה הקב"ה אוהבן שנאמר ודגלו עלי אהבה ומפרי"ת המכחישין זה לזה ואינם עומדים על השיקור אפי' הכי הקב"ה אוהבן
ולחי קאמר והוא דיעו לרועא דשמעתא וית להו רבה (ו) נמנמר מנייהו ונמדרש נמי משמע דגלו לשון מעלמו דקאמר מנין לקרוא
במורה שקרא להלרין דהו שיואל פי' שאע"פ שלא יקרא האלף שנאמר ודגלו עלי אהבה אצל רש"י פירש מדגינן לשון דגל שמקבילים
קהלות כרכים וקשיא דלם כן מה ראה לרין פשיטא שנאמרים לפני המקום: **דאמר** מר חביבה עליהם בהמתם ש"י ישראל. לא
נודע לר"י מהיכן נפקא עיקר דבר זה: **עובדי** כוכבים ש"א עמדו ע"י הר סיני. ונראה (ו) דגריס נמי דפסקה וזומתן היינו משום
דאף על גב דליכא לא הוו מלייהו הוו (ו):

רבינא